DISSERTATIO MEDICO-PRACTICA INAVGVRALIS.

DE DOLORIBVS VENTRICVLI.

QVAM
DECRETO GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
IN ACADEMIA IVLIA
PRAESIDE
N. JOHANNE CAROLO SPIES
ARCHIATR. WOLFFENB. AC THERAPEVT. P.P.
H. T. DECANO
PRO GRADV DOCTORIS
INIBVSQVE PRIVILEGIIS ET JVRIBVS
IN ARTE MEDICA RITE
CONSEQVENDIS
IN JVLEO MAJORI
D. II. MARTII A. MDCCXXIV.
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS
PVBLICE EXAMINANDAM ATQVE VENTILANDAM
EXHIBET
ENRICVS TILLEMANNVS STOCK,
RATISPONENSIS.

HELMSTADII,
TYPIS PAVLI DIETERICI SCHNORRII,
ACAD. TYPOGR.

A. D. G. ET P. S.

PRÆLOQVIVM.

X ventriculi labe plurimas ægritudines suam ducere originem, nulla indiget probatione; quem enim latet, afflicto ventriculo mox universam corporis œconomiam diversas pati afflictiones? Quis nescit, ventriculum esse culinam totius corporis, qua bene constituta, laudabile suppeditari nutrimentum pro conservanda sanitate, lœsa autem illa, generari uditates, ansamque præberi gignendis morbis? Ventricus itaque est quasi promus condus sanitatis atque morborum, o bene se habente, bene plerumque se habet totum corpus, efactato autem istius tono ac fermento, brevi læduntur ræque in corpore peragendæ actiones. Bene itaque canit intus Serenus.

Qui stomachum Regem totius corporis esse
Contendunt, vera niti ratione videntur
Hujus enim validus firmat tenor omnia membra,
Isto autem læso privantur cuncta vigore.

ditur vero ventriculus interdum, ut vix videatur læsus,

quando quidem in isto generantur vitiosi humores, ex q bus successive varii producuntur morbi, ipse tamen ventri lus ob initio parum vel nihil pati videtur, quamvis rev causam morborum suppeditet Sed læditur etiam sæpe ita pro parte primario affecta agnosci debeat, quando videl in illo ipso tragœdia inchoatur & absolvitur. Inter tales v triculi afflictiones, quæ haud infrequentes, consideration merentur *dolores ventriculi*, qui quo magis sunt molest sæpe totam corporis œconomiam turbant, eo magis me ad xerunt, ut de istis in hoc Inaugurali specimine agere const erim. Cum vero diversæ dolorum dantur species, a dive causis provenientes, potissimos in certis Thesibus produ placuit, quorum brevem historiam, quantum animi vires c cedent, sum delineaturus, subnectendo statim cujusvis cur nem. Faxit ter Optimus Maximus, a quo omnis bonus delæ successus dari atque expectari debet, ut hoc meum stitutum cedat in sui gloriam & Proximi salutem!

TH. I.

DOlor communiter definitur, quod sit tristis sensatio certa quadam parte excitata atque percepta, quæ a lesta fibrarum sensibilium vellicatione, crispatio tensione, contractione, aut quomodocunque id nominare lueris, inducitur, aut sicut communiter dici solet, a sensibili insensibili solutione continui excitatur.

TH. II.

Dolor itaque ventriculi erit tristis sensatio, in ipso vent lo a molesta fibrarum istius vario modo excitata irritatione pendens. Est enim ventriculus pars membranacea, constan tribus tunicis, quarum exterior a peritonæo continuata rel ventriculi partes cingit; Altera seu media constat ex fibris

x carnosis, quarum beneficio ventriculus constringitur & contenta propelluntur. Tertia denique nervea, quæ vulgo nterior seu intima vocatur & fibris varii generis est contexta c maxime sensibilis existit. His addit Willisius quartam, rustam videlicet villosam, intimæ seu nerveæ tunicæ adpoitam, quæ est substantia spongiosa ac mucosa pluribus villis bsita. Hæc crusta villosa, inquit Willisius, post inmersioiem in aqua frigida facile separatur, & per se tunica satis firna & ab aliis distincta adparet. De reliquis partibus nihil icam, sufficit enim hic loci dixisse, ventriculum constare ex ieris fibris, quibus vario modo vellicatis, variæ eveniunt olorum species.

Th. III.

ixi enim in præloquio, diversas dolorum ventriculi species Praxi obvenire, quas nunc seorsim breviter perlustrare ac ractice producere suscipiam. Acturus igitur sum 1. de dore ventriculi torminoso colicam mentiente. 2. de dolore roente & exedente. 3. de dolore acuto, fixo atque constante u cardialgico. 4. de dolore urente seu soda aut ardore venculi. 5. de dolore gravativo. 6. de dolore distendente seu flatione. 7. de dolore inflammatorio.

Th. IV.

1. *Dolor torminosus* est talis molesta fibrarum ventriculi disnsio atque contractio, seu spasmodica crispatio, qua totus venculus adficitur & tristis sensatio inducitur, quæque non son in ipso ventriculo percipitur, sed etiam per totum sæpe lomen extenditur, dum in illo quoque torminosi lancintes atque scindentes dolores sentiuntur, sicuti in colica i solet, unde isti dolores a nonullis pro colica habentur, quibus tamen D. Harris L. de Morb. Inf. p. 71. optime bit, quod talis dolor falso nuncupetur colica, cum sit gra-

vior ventriculi non inteſtini coli morbus. Et in hac diver
tate partis affectæ vera diagnoſis eſt quærenda.

§. 2. Exoritur talis dolor, quando humores bilioſi acrio
facti regurgitant in ventriculum ac integram internam iſti
tunicam acrimonia ſua vellicant, ut ſpasmodice diſtendatur
iterum contrahatur, atque ſic adeo enormes dolores excitent
qui etiam per totum abdomen ſæpe extenduntur. Cauſa igit
horum dolorum non alibi quam in ventriculo eſt quærend
& quidem proxime ac immediate in ſpaſmodica fibraru
ventriculi criſpatione, materialiter autem in dictis humo
bus acribus, moleſtam illam criſpationem excitantibus.

§. 3. Combinatur iſte dolor quandoque cum vomi
ſatis enormi, interdum vero ſine vomitu excruciat; dolo
quoque illi nunc ſunt continui, nunc per intervalla recu
rentes, ſemper tamen cum magna anxietate conjuncti.

§. 4. Duplicem horum dolorum hiſtoriam rceenſet la
datus D. Harris l. c. unam de illuſtri quadam Domina, q
graviſſimo ventriculi dolore & importuna vomitione, alter
fere ſeptimanis redeunte, per plures annos laboravit; al
ram de illuſtriſſimo quodam Barone, qui ventriculi dolore
viſcerum torſionibus diu fuit excruciatus; utraque vero
ſtoria docet, quod iſti dolores a cruditatibus in ventricul
regurgitantibus ſint producti, dum medicamenta, quæ fu
runt adhibita, quorumque beneficio iſti dolores profligati,
ſunt comparata, ut humores noxios in ventriculo hæren
blande evacuarint.

§. 5. Ejuſmodi autem dolor ventriculi non eſt ſine pe
culo, omnino enim metuendum eſt, periculoſam imo lethal
ſupervenire poſſe ventriculi inflammationem, niſi cauſa i
tans mature removeatur.

CVRATIO.

§. 6. Quando igitur contingit, ut quisquam ejusr
di dolore plus minus gravi, continuo, aut ſæpius re
tente ſit afflictus, illud præcipue erit agendum, ut mat

eccans h. e. humores biliosi acres 1. evacuentur, 2. corri-
antur, si forsan post factam evacuationem dolores adhuc
entiantur, ut omnis spasmodica crispatio tollatur.

§. 7. Evacuandi fine in hoc casu tuto dari possunt *Eme-
ica blandiora* v. gr. *Ipecacuanha cum arcano duplicato*, nec ob-
tat, etsi jam urgeant vomitiones; vomitus enim bene cura-
ır per vomitorium, si materia vomitum excitans hæret vel
olligitur in ventriculo. Antimoniata etiam, ut tartarus e-
eticus, syrupus emeticus, antimonii sulphurauratum &c.
uamvis videantur efficaciora, absque metu dari possunt, ci-
enim contenta ventriculi eliminant & sæpe una vice to-
m omnium dolorum radicem funditus exstirpant.

§. 8. Evacuandi intentione etiam inserviunt ac utiliter
hibentur *purgantia leniora*, ac inter illa praesertim 1. *Rha-
rbarum* in forma pulveris cum materia perlata Crügneri, aut
forma infusi cum decocto tamarindorum & cremore tar-
i paratum. Simplicissimum rhabarbari infusum absque ul-
additione cum aqua pluviali aut alia destillata factum suf-
ere potest, si aliquot auroris propinatur. Magis compo-
ım rhabarbari infusum ordinavit D. Harris suæ illustri æ-
otæ, quæ gravissimo ventriculi dolore & importuna vo-
tione laboravit, quo primum sæpius, postea rarius usur-
o, ventriculus illius ab omnibus symtomatibus est libera-
& Domina absque aliis medicamentis convaluit. Per
cturam rhabarbari in Pharm. Bateana descriptam & coch-
tim sumtam liberatus quoque est Illustris Baro, qui ven-
uli dolore & viscerum torsionibus diu fuit excruciatus,
t haec ita refert D. Harris. Non quoque sine spe felicis
cessus in hac dolorum specie evacuandi fine adhiberi po-
2. *Magnesia alba*, medicamentum sicut lenissimum ita
ssimum & ad humores bilioso-acres sine tumultu remo-
dos aptissimum, ex cujus usu nulla unquam noxa
metuenda, sed potius optimum auxilium expectan-
. Egregia certe huic medicamento inest virtus, quam

D. Werlofchnig in Curationibus Verno-Autumnalibus,
D. Præfes in Colleg. Mat. Med. & Colleg. Pract. aliique c
briores Pract. multis explicant verbis, quamque ego in d
fis cafibus fum expertus, ut pro certo habeam, in hoc & fin
bus malis vix melius reperiri remedium. Tandem evacu
di fcopo infervire poterit 3. *Sal Catharticum amarum* fe
beshamenfe, quod etiam absque omni moleftia five torm
bus cito ac tuto operationem abfolvit. Solvitur autem il
in conveniente dofi cum aqua chamomillæ & pro lubitu
ditione alicujus fyrupi edulcoratur.

§. 9. Præter hæc dicta evacuantia nullo alio indige
ad removendam materiam peccantem, quæ dicti doloris
minofi caufa exiftit, & remota fic caufa, procul dubio
nefcet effectus.

§. 10. Quod fi tamen contingeret, ut adminiftrata e
cuatione fpaftici dolores fentirentur, plenariam tranquill
tem breui inducere poterimus, fi antifpasmodica & tem
rantia cum anodynis, in quorum tamen dofi non exced
dum eft, aliquoties exhibemus.

§. 10. Laudare hunc in finem poffum pulverem re
gerantem D. Præfidis cum cinnabari nativa vel antimoni
laudano hyfterico miscendum ac mane & pomeridie ex
bendum. Inferviunt quoque pro ifta intentione bezoa
cum joviale, minerale, martiale, Materia perlata Crügn
Cryftallus mont. ppt. &c. cum cinnabari, arcano duplicat
laud. hyfter. combinanda. Item Maffa pilul. de cyn
cum extracto caftorei, cinnabari antimonii & bezoard. jov
focianda. Theriaca Androm. cum fulphure antimonii
aut mercurio vitæ bezoardico. Emulfiones ex femine me
num & papav. alb. cum materia perlata Crügn. Effentia
ftorei & fpiritus falis ammon. martialis cum vel fine effen
anodyna.

§. 12. Externe fimul adhiberi poteft facculus ex m
tha, abfinthio, rosmarino vino incoquendus & calide ad

ndus, si prius regio ventriculi probe inuncta est unguen-
pomato, cui parce admisceri possunt balsamus Peruvianus,
l. dest. Absinth. &c.

TH. V.

§. I. *Dolor rodens* atque *exedens* est talis tristis sensatio in
entriculo, qua percipitur molesta & quasi manifesta morsi-
tio, rosio vel exesio.

§. 2. Provenit autem ejusmodi dolor potissimum 1. a
ermibus vel insectis in ventriculo contentis. 2. Ab acido
imis activo, quale quid obcurrit in Adpetitu p. n. bulimia
idelicet & adpetentia canina, quo etiam referri potest inedia
a venenis mineralibus.

§. 3. Dolor rodens atque morsitans, a vermibus originem
ucens, percipitur præcipue jejuno ventriculo, sumtis autem
bis mitescit & plane cessat, atque sic talis dolor non est con-
nuus, sed per intervalla sentitur, interim tamen satis ve-
emens existit. Vermes enim in ventriculo hærentes pabu-
destituti jejuno ventriculo ipsam ventriculi substantiam
dgrediuntur, illumque rodunt ac mordent, quærentes ali-
ientum, sumtis autem cibis, succo istorum magis delectan-
ir & in illo melius nutrimentum reperiunt, hinc dum
osio & morsio cessat, dolor quoque mitigatur vel evanescit.
i itaque dolor in ventriculo percipitur cum sensu rosionis
morsionis, qui jejuno ventriculo sumit incrementa, a
imtis cibis vero, præsertim si dulcem præbent succum, mi-
scit, imo plane evanescit, suspicari licet, hærere in ventri-
ilo vermes, huncce dolorem excitantes, praecipue si alia
uoque signa vermium præsentiam confirmant.

§. 4. Contingere autem aliquando ventriculi dolorem
vermibus in illo contentis, testantur observationes Practico-
im, quarum diversas hic inserere possem, si brevitatis sco-
us id permitteret, interim non possum intermittere, quin
unum

unum vel alterum addam. Ita D. Chesneau in Obſerv. p
facit mentionem doloris rodentis ventriculi cum vomit
per intervalla accidentis, qui ſublatus eſt cataplaſmate
fermento & ſucco menthæ, regioni ventriculi adplicato,
de ſex vermes per vomitum ſunt ejecti & ægrotus ab o
ulteriori moleſtia eſt liberatus. Sic haud abſimilem ca
notavit D. Præſes, qui aliquando filiam alicujus venatoris
buit curandam, graviſſimo dolore ventriculi mordicante
intervalla excruciatam, quæ tandem duas lacertas digi
longas vomitu rejecit, quibus eliminatis, omnis dolor eva
it. Puer decennis admodum macilentus inſigniter tamen
rax magno ſemper ejulatu querebatur de dolore rod
atque morſicante ſub epigaſtrio, qui a nullis cibis mite
bat, quam ab aſſumto lacte, variis itaque fruſtra tentatis
cum radice bryoniæ coctum largiter propinabatur, hinc
mem dimidiæ ulnæ evomuit, atque ſic brevi priſtinæ ſar
ti eſt reſtitutus.

CURATIO.

§. 5 In hac dolorum ſpecie vermes vel inſecta ventr
li enecari & expelli debent. Conveniunt igitur hic om
quæ alias ſub vermium cura propinari ſolent, ut autem
propoſito ſatis faciam, quædam efficaciora contra vermes
triculi a Practicis commendata adnectere placet.

§. 6. Enecant itaque vermes ventriculi *ſuccus ſcabioſ*
naſturtii aquatici per ſe ad duas vel tres uncias exhibitus
vis contra vermes Timæi a güldén Klee in Oper. pract. p. m.
& 376. deſcriptus, *ut & arcanum contra vermes ejusdem* p.
delineatum, quod utrumque D. Præſes bono cum ſuc
adhibuit. *Pulvis contra vermes ex lap. bezoar & mercurio*
a D. Lentilio in Miſcell. exhibitus. *Æthiops mineralis*
Harris tantopere laudatus. *Mercurius vivus* cum ſac
tritus & cum conſerva flor. perſicor. deglutitus. *Oleum e*
ſum nucleorum perſicorum ad uncias duas vel tres datum.
tractum bryoniæ cum mercur. dulci Elixir proprietatis ſulphu

c. quæ omnia justo modo ac tempore exhibita multum va-
nt ad enecandos & propellendos vermes.

§. 7. Enecant & expellunt *dictamnus albus*, cujus pulve-
Kentmannus ultra triginta lacertas ab ægroto expulit, quod
fert Marold. Pr. Med. p. 429. *Radix Bryoniæ*, quæ teste
eitagio in Aur. Med. L. 2. c. 37. specifice adversatur vene-
atis bestiolis & vermibus in ventriculo genitis. *Succus rad.
yoniæ*, quo Clauderus virides bufones in magna quantitate ex
eminæ cujusdam ventriculo ejecit, quod recenset B. Mich.
ot. ad Schröd. Pharm. *Syrupus ex succo bryoniæ & Decoctum
d. bryon. recentis cum lacte factum quibus D. Præses feliciter usus.
ammonium sulphuratum cum mercurio dulci* a D. Chesneau in
bservat. summopere laudatum. *Infusum ex rad. dictamni al-
, filicis, gentianæ, summit. tanaceti, centaur. min. flor. hyper. &
rsicor. cum rhabarbaro.*

§. 8 Externe etiam utiliter adhibentur *Unguentum contra
ermes Pedemont.* a D. Chesneau l. c. productum. *Unguentum
ntra vermes Timæi* l. c. descriptum, *Emplastrum anthelminti-
m* ex aloë, felle tauri insp. mercurio vivo, pulpa colocynth.
ol. tanaceti. Cataplasma ex marrub., abrot., tanacet., car-
aca, hyper., stoech. citr. farin. lupinor. ol. spicæ, absinth. &
naceti, quæ omnia regioni epigastricæ adplicanda.

§. 9. Præter vermes ejusmodi dolor rodens quandoque etiam
ducitur ab Acido nimis activo & quasi caustico, quale quid
ocurrit in Adpetitu canino & Bulimo, ubi sæpe quam maximi
ercipiuntur dolores rodentes lipothymiam inferentes. Hujus
ertionis confirmationem tradit Swalve Querel. & oppr. ven-
ic. p. 38. ubi scribit: Spiritus acidus ventriculo congener illi-
ue inhospitans est causa adpetitus naturalis & recte vocatur
melicus, quando nunc hic spiritus acidus nimium augetur
l acuatur, vellicatio, rosio & morsitatio in membrana ven-
culi eo magis excitatur, ut vere dolorificus percipiatur ad-
titus, ita ut quandoque lipothymiæ superveniant, donec
gestis cibis illud acidum nonnihil saturatur & dolor ad exi-

guum tempus mitescit. In hoc itaque casu acidum illud te-
perandum & obtundendum ac postea evacuandum.

§. 10 Temperant & obtundunt acidum ABSORBE-
TIA, quæ acidum prædominans inbibendo istius activitat
tollunt, ut *Pulvis contra sodam* D. Præsidis, *absorbens* We
aliique simplices & compositi. *Limatura martis & reliqua m*
tialia per accessum acidi nondum saturata. AMARA,
partibus suis sulphureis acidum infringunt, ut extracta & ess
tiæ gentian. absinth. &c. SPIRITVOSA SVLPHVREA,
acidum suo modo dulcificant. quale quid contingit cum
ritibus acidis, mediante spiritu vini dulcificatis. quamvis
dulcificatio exigui sit momenti. SPIRITVOSA SALINA, ut
salis ammon., sal. volat. oleos. SPIRITVOSA DVLCIA n
nihil pinguia; vt vinum Hispan., Alicant. AQVEA & p
sertim particulis oleosis nonnihil inprægnata, quæ diluun
obtundunt. ur Aqua contra Bulimiam ex mentha, salvi
absinthio destillata. AQVEO OLEOSA, ut Emulsio
amygdalinæ. OLEA Expressa. v. g. lini: amygdal. d
nucistæ. OLEA DESTILLATA menth., salv., macis.
NODYNA reliquis pro necessitate parce addenda, vel
theriaca cum aqua contra bulimiam exhibita..

§. 11. Quando autem acidum ventriculi per dicta n
nihil mitigatum est, bene datur EVACVATIVVM, &
dem omnium optime *Magnesia alba*, aut *Pulvis solutivus*
vel *Pilulæ contra bulimum Forest.* Postea reiterentur per alic
dies brevi ante enumerata acidum temperantia ac obtunc
tia, & denuo evacuativum, atque sic ulterius, donec v
sum acidum plane victum.

§. 12. Commode etiam hic adnectitur dolor ventr
ex inedia, quem quisque experitur, si diutius justo a cap
dis cibis abstinet, unde Swalve l. c. istam rectissime pro
ciat noxiam. Hujus quidem doloris curationem non
petent & expectabunt a Medico; contingere tamen pote
spiritu ventriculi acriore & acidiore facto, dolor mor

rſeveret, quamvis alimenta fuerint aſſumta, atque tunc
edici expetatur auxilium, quod ferri poterit per abſorben-
§. 10. enumerata.

§ 13. Venena mineralia manifeſtam continent acrimo-
im erodentem, quæ, quamprimum ventriculo ingeruntur,
:o moleſtiſſimam roſionem & exeſionem atque acerbiſſimum
lorem excitant, mox totam ventriculi ſubſtantiam corro-
nt & gangrænam ac totalem necroſin cauſantur. Hoc in
ſu, ſi Medicus ſtatim accerſitur, utiliſſime excitatur vomi-
;, vel per ſola oleoſa, vel per ipecacuanham cum ol. amygd.
Ic. exhibitam, quo peracto, frequenter reiteretur dictum
eum recenter expreſſum & ad duas uncias cum cryſtall. pp.
. j. pro vice exhibeatur, donec omnis roſionis ſenſus fuerit
blatus.

TH. VI.

§. 1. DOLOR CARDIALGICUS, Cardialgia, Cardiog-
us, & Plinio Roſio ſtomachi dictus, magnam cum priori ha-
t analogiam, & eſt dolor acutus, fixus & conſtans quam
axime ſub ſcrobiculo cordis in ſuperiori ventriculi orifi-
) perceptus, cum magna anxietate & inquitudine. Cardi-
gia, inquit Camerarius Syſt. Cautel. Med. p. 317. eſt ventri-
li dolor, ardores, roſiones, vellicationes, dolores gravati-
s, conſtrictorios, lancinantes, aliaſque ſpecies ſub ſe compre-
ndens; ſed mihi hoc loco ſtrictiori ſenſu venit, ſicut ex
ta definitone eſt cognoſcendum.

§. 2. Ventriculus itaque hic adfligitur, ac præſertim ſu-
rius iſtius orificium, quod alias ſiniſtrum vocatur & pro-
er concurſum fibrarum nervearum, ſicut Anatomici volunt,
modum ſenſibile, judicatur. Vi vocis quidem cardialgia
notat dolorem cordis, ſed cor primario non afficitur, per
nſenſum tamen ſimul pati videtur. Veteribus autem ſupe-
is orificium ventriculi dicebatur cardia & hinc acutus ille

 dolor

dolor atque morsus illius vocatur cardialgia. Imo nonnu
centrale animæ domicilium collocant in hoc ventriculi orific
quia primi motus sive impetus circa illud contingere dicu
tur, dum, quoties quis premitur angustiis corporis,& afflic
onibus mentalibus, circa orificium stomachi pergrave o
sentiri perhibetur, sicut ita disserit Musitanus, cui tamen
omni parte minime subscribo.

§. 3. Dolor iste interdum est levis sed tamen satis mo
stus, interdum vehemens, ut quandoque lipothymiæ ac
dant, prout nempe minor vel major tensio & crispatura
quasi erosio vel excoriatio in orificio sinistro contingit;
etiam alia cardialgia dicitur humoralis vel flatulenta; A
quoque vocatur primaria, idiopathica & essentialis, alia secu
daria, symtomatica & accidentalis; alia ratione materiæ a
le, alia ab acido provenire judicatur.

§. 4. Causa proxima huius doloris est acuta atque pu
gens, rodens & lancinans superioris ventriculi orificii ve
catio seu crispatura, vel ut Blankardus scribit, morsus, ro
aut contractio nervi paris vagi stomacho inserti.

§. 5. Causa materialis locata est in humoribus sive aci
corrosivis, sive bilioso-acribus, qui in vapores resoluti car
algiam flatulentam constituunt. D. Nenterus existimat, q
oriatur vel a sanguine circa ventriculum congesto, (quod
men vix admitti poterit) vel ab humoribus acribus flatul
tis in ventriculo contentis, (quod omnino verum.)

§. 6. Occasionaliter induci potest a venenis assumtis,
mibus ventriculi, febribus malignis & intermittentibus, nec
a nimis absterso orificio ventriculi, de quo D. Lentilius Ete
p. 177. ita scribit: „Cardialgiae causa haud raro est peristr
„ventriculi abrasum a quacunque causa, unde paries eius
„ternus velamine suo nudatus & ob substantiam membr
„sam maxime sensibilis, impune nihil, quod adsumitur,
„fert, si aliqua qualitate excedit, praecipue vero orificium
„supernum adfligitur, ob nervos sexti paris hoc orificium

entes; vidimus eo rem processisse, ut ne juris calidiusculi nicum cochlear sine dolore & subsequente vomitu sumi otuerit.

§. 7. Quo major sentitur dolor, eo major peccat acrimo- corrosiva, si vero mitior percipitur dolor, acrimoniam vis- itate quadam involutam esse, judicari poterit, flatulenta ex ctibus acribus cognoscetur.

§. 8. Hicce dolor, sicut est valde acutus, ita non sem- vacat periculo, præsertim si iam diu duravit, aut quoque norbis acutis supervenit cum singultu quo in casu utpluri- m funestum minatur exitum. Quæ autem ab assumtis ori- , quaeque cum paroxysmis febrium intermittentium njuncta, haud adeo est periculosa, quamvis sit insigniter lesta.

§. 9. Curatio consistit in eo ut humores acredine sua o- cium ventriculi vellicantes evacuentur aut saltim illorum imonia enervetur & sensus doloris mitigetur; Quod si a culiari quadam caussa oriri videatur, isti adæquatis reme- s peculiariter est medendum.

§. 10. Ad humorum evacuationem, si actu in ventricu- nærent & continuum fere dolorem causantur, utiliter ex- etur EMETICVM, quo cito excernuntur quæ in ven- ulo hærent & acredine sua orificium istius vellicant. Eli- taque pro hac intentione possunt vel *Ipecacuanha* cum an- onio diaphoretico nitroso, vel *Syrupus emeticus* cum ebore e igne.

§. 11. Evacuandi fine etiam inserviunt, quæ per inferio- blandam excretionem efficiunt, ut *Syrupus ex succo herbæ curialis* cum syrupo rhabarbari; vel *Magnesia alba* cum emul- ne seminis melonum exhibita; vel *Infusum rhabarbari sim-* cum syrupo violarum solutivo mistum.

§. 12. Hinc ad enervandam homorum acrimoniam & mi- ndum sensum doloris, *absorbentia & antispasmodica cum ano-* s, si dolor urget, exhiberi debent, quæ quidem etiam in-

terdum ante evacuantia per unum vel alterum diem da
ſunt, v. g. ex compoſitis Pulvis abſorbens Wedel. &
dis, contra ſodam Horſt. temperans Nenter., ſpecies Di
Mynſ. ex Simplicibus teſtæ concharum, auſtrearum, m
ſaxorum, terræ ſigillatæ, cryſtallus pp., lac lunæ &c. e
micis bezoard. minerale, martiale, joviale, antimoniu
rallo-perlatum Fabri &c. quibus cinnabaris antimonii,
reum, theriaca cœleſtis Mil. de cynogl. in debita doſ
poſſunt, præſertim vero verſus noctem omnium optin
hibentur anodyna, ſi autem dolor valde urget, etiam de
parca doſi eadem aliis admiſcere licet, aut ſaltem papave
Bene imo utiliſſime ad obtundendam acrimoniam dantu
cilaginoſa, v. g. mucilago ſem. cydon. & pſyllii media
qua malvæ extracta & cum ſyrupo plantaginis aut D
miſta, cui pro neceſſitate ad magis mitigandum dolorei
di poteſt pulvis anodynus confortativus, atque ſic per
cochleatim ſumitur. Mulcilago hordei excorticati coc
parata & cum ſyrupo papaveris exhibita vile quiden
valde proficuum eſt remedium. Decoctum ex radic.
plantag. verbasc. malv., raſ. ebor. & C. C. per brevia int
la tepide & parce hauſtum multum valet. Pilulæ de cy
cum bez. jovial., caſtor. & cinnabari antimon. egregia
ferunt opem.

§. 13. Si præſertim a bilioſo-acribus provenire vi
humoribus, potio ex aqua & ſyrupo portulacæ cum cr
mont. pp. cochleatim dari poteſt, quo in caſu etiam cc
va acetoſellæ & alia aciduſcula tententur.

§. 14. Si a voporibus & flatulentiis acribus depende
tio carminativa Sulv. cum fructu dabitur, nec non *Dec*
nucis moſchatæ cum vino factum a Stockero laudatum, ut
leum deſtillatum carvi a Thonero, vel oleum deſt. cha
a Schamsky commendatum, vel *Eſſentia chammon. Rom.*
D. Præſidis, cum eſſent. caſtor. & anod. permiſcenda, cu
coctum chamom. vulg. calidiuſcule ſuperbibendum.

§. 15. Si a nimis denudato seu absterso ac fere excoriato triculi orificio continuus fere dolor percipitur, *Mucilago* . Lentilio in Eteodr. p. 178. descripta ter in die exhibea- cochleatim, vel *Mucilago sem. psyll. cydon. & gummi Arab.* i decocto rad. plantag. & verbasc. parata & syrupo de si- iis edulcorata ; it. *Gelatina ex ebore, C. C. & ichthyoc.* pa- cum syrup. plantag. & papav. err.. *Pulvis ex rad consol.* ., *alth. gumm. Arab. Mil. de cynogl. & sach. penid.* concin- ıs & cuspidatim sumtus.

§. 16. Si a vermibus aut venenis præcipue dolor in sæ- dicto orificio excitatur, ut inde oriatur cardialgia, eadem uxilium vocantur, quæ jam in Thes. præced. §. 6. 7. & 13. t enumerata.

§. 17. Si paroxysmis febrium intermittentium jungitur, emovenda & temperanda est humorum acrimonia, per erius §. 9. & 11. producta.

§. 18. Si febribus malignis supervenit, *Pulvis ex bez.* er. *castor. cinnab. nitro, camphor. & theriac. cœlest.* bis vel ter lie exhibitus egregiam adfert opem. *Decoctum ex rad. scor-* , *tarax. bardan. plantag., & ras. ebor. ac CC.* utilissime inter- itur., *Oleum scorpionum cum camphora* mistum scrobiculo cor- cum fructu illinitur.

§. 19. Externe alias laudatur oleum coctum absinth. & ıbric. terr., it. ol. lilior. alb. & semin. hyosc. cum campho- t. linimentum balsamicum Lentil. l. c. p. 283. descriptum, lia scrobiculo cordis vel inungenda vel imponenda. Sed is fere prolixus fui in recensendis contra cardialgiam re- liis, dum autem practica consignare constitui, Practico- ı euporista producere licebit.

TH. VII.

§. 1. DOLOR VRENS vel ARDENS, hinc ARDOR VEN- ICVLI & aliis SODA vocatus, est dolor cum ardore, ex

ven-

ventriculo per totum oesophagum usque in oris cavitatem cendens, in quam quandoque nonhihil liquoris acidissim acerrimi effunditur.

§. 2. Malum hocce admodum frequens est & inter solum impleto ventriculo a variis assumtis, quandoque a etiam jejuno ventriculo insignem creat molestiam, und relatione patientis, qui molestum illum ardoris sensum e ritur, facillime cognoscitur.

§. 3. Causa proxima est eructatio seu elevatio liq acido-acris per oesophagum usque in oris cavitatem a co ctione ventriculi inducta, quando videlicet in ventriculo liquor continetur & contractione ventriculi ad oesopha propellitur, non potest aliter fieri, quin peregrina sua acre in eodem ac praesertim suprema istius parte ustionis seu doris sensum causetur. Schamsky & Blankardus accusan fervescentiam acidi vitiosi cum alcali pingui & oleoso seu ticulis sulphureis. Verum si effervescentia talis conting sensus ardoris statim in ventriculo perciperetur, quod ta rarissime sentitur.

§. 4. Causa materialis igitur meo judicio est acidum dominans & quasi volatilisatum, quo praesente facili ne a causa occasionali excitatur & concurrente ventriculi co ctione ad gulam eructatur. D. Woyt in Gazophyl. pro agnoscit acrimoniam bilioso-volatilem ex chylificatione ctam, ansam vero praebere inquit, cibos acres atque pin si vinum vel vinum adustum simul bibitur. Platerus bilem praecipue accusare videtur, dum in Prax. T. 2. c. 2 fert, se aliquoties in sectione cadaverum observasse, qu illis, qui continuum ventriculi ardorem sunt ssi, ventriculus illa parte, qua vesiculae felleae in bit, extus & intus colore bilis fuerit infectus, de judicat, continuum ardorem a bile suam duxisse nem. Verum ex eiusmodi phoenomeno haud firma f potest conclusio, neque etiam satis probari poterit, bi

bi relictam absque concursu acidi adeo acrem fieri posse, ut eiusmodi ardorem seu dolorem urentem causari queat, quod forsan mecum fatebuntur, qui bilis naturam & inde provenientes effectus penitus inspiciunt. Nec demum pro bile, tanquam causâ sodæ, militat quorundam putatitia experientia, dum perhibent, sodam quandoque sedari posse per acida, quem enim latet, acidum per acidum præcipitari, nonne hoc in chimia notum? Licet autem soda interdum per acetum vini aut alia acida sedetur, pro vera tamen cura haberi nequit, sed tantum pro temporanea suppressione, ex qua nihil boni expectari potest, quod notabili observatione, quam D. Præses hac de re in Colleg. Pract. recensuit, demonstrare possem si scopus brevitatis id permitteret. Sicut igitur soda acidis funditus tolli aut constanter abigi nequit, alcalinis autem perfecte profligari potest, ita concludere licebit, sodam potius ab acido quam bile suam habere originem. Per experientiam quoque scimus, sodam ab assumtis acidis facillime excitari, quod quamplurimi in semetipsis experiuntur, qui acetariis aliisque acidis ac vino acidiore delectantur. Quidquid autem sit, sive pro causa sodæ agnoscatur acidum volatile sive bilem volatilem acrem, sive utriusque concursum ac effervescentiam, eo tamen in cura semper est respiciendum, ut effectus h. e. ardor tollatur.

§. 5. Dum hæc ita consignavi, obfertur dissertatio inauguralis de Ardore Ventriculi, Præside celeberrimo D. Bergero A. 1714. Vitebergæ habita, in qua ex mente laudati Viri de variis Ardoris Ventriculi differitur causis ac Th. VI. dicitur: *non esse mirandum*, quod Scriptores de causa non conveniant, quo magis usu constet, ventriculorum disparitatem non nisi experientia disci & differentes causas ac qualitates humorum peccantium non semper esse cognitas, hinc pro causa morbifica habetur quævis materia fermentescens ac vaporosa, ventriculum gulamque urere apta, quæ utique tam indole, quam mole, graduque varia esse potest. Tandem autem

Th. IX. additur: "solum acidum hic perrraro peccat, sed n
„cum acrimonia alcalica, nunc biliosa, nunc pingui & ol
„aliaque apta materia luctans & congrediens. Sed hisce
sententiæ minime contradicitur, quamvis ita videatur, ce
enim est, ardorem ventriculi in diversis hominibus a div
quidem rebus, v. g. pinguibus ac præcipue cum lardo a
aut cum butyro nonnihil rancido frixis, ac multis aliis
quodam acri aut principio sulphureo inprægnatis excitar
bique tamen acidum subesse vel exinde patet, quod freq
ter lympha acida in os eructetur, stuporem dentium infe
ac relinquens. Nonne in quavis aut saltem pleraque m
ria fermentescente agnosci debet acidum? Nonne Th. I
laudato Bergero aperte docetur, acidum cum materia al
ca biliosa &c. congrediens & luctans peccare? Hinc acid
pro causa radicali erit considerandum & in curatione des
endum.

§. 6. Curatio igitur optime peragitur, si acidum vola
satum & acrius factum saturatur ac enervatur, & per in
valla evacuatur, sic vera & constans ardoris abolitio impe
bitur.

§. 7. Bene itaque ad saturandum acidum adhibentur
sorbentia sub cardialgia jam enumerata, quibus addi po
Pulvis contra sodam D. Præsidis multoties probatus. *Lap*
caucrorum solitarie assumti multis sunt proficui. *Morsuli*
cretæ Mynf. ab autore magnopere laudantur. *Oriza* crude
sticata et deglutita erat cuiusdam Pharmacopœi euporiston.
cidum quoque eneruant LIQVORES SALINII VOLATII
v. g. *Spir. salis ammon* & *sal. volat. oleos.* quibus D. Præses i
ipso ac diversis aliis diversi temperamenti subiectis perfec
sime abegit sodam. Obtundunt denique acidum DVL
VISCOSA, ut *siliqua dulcis* comesta; *succus liquiritiæ* in ore
lutatus ac deglutitus! *Conserva malvæ; Syrup. de siliquis*
it. MVCILAGINOSA ET GVMMOSA quorum sub cardia

facta est mentio; nec non AQVEA diluendo, inter quæ *de-coctum granor. coffe* hud ultimo locandum.

§. 8. Qui bilem in specie prædominium gerere autumant laudant remedia ex portulaca, it. pulveres nitrosos, cryſtallum pp. &c. quæ quidem etiam acidum obtundere valent. Commendant etiam acida, quæ pro lubitu tentare possunt. Zac. Lusitanus singulariter laudat syrupum aurantior. acidor. Sed mihi pro cura sodæ rarum erit commercium cum acidis.

§. 6. Experientia constat, sodam frequenter exoriri post comesta pinguia, si videlicet ingeruntur ventriculo, ubi vitiosum acidum adest, hæc soda autem mox compescitur, si spiritus vini gallici ad duo vel tria cochlearia super ingeritur, cujus effectus multiplicem experientiam notavit D. Præses, qui judicat, acidum in ventriculo congrediens cum pinguibus & molestas eructationes inducens mitigari & quasi dulcificari per spiritum vini. Non itaque video, quare D. Woytl. c. dixerit, sodam excitari, si vinum adustum pinguibus cibis superbibatur.

§. 10. Euacuandi fine convenientissimum remedium est *Magnesia alba* quæ in destruendo ac simul evacuando acido prædominante nullum superius agnoscit remedium.

§. 11. Ad præservationem, si quisquam sodæ est obnoxius, multum valet *Sal volatile oleosum* vel *spiritus sal ammon.* unum vel alterum singulis aut alternis diebus brevi ante pastum ex aqua frigida assumitur. Huic intentioni quoque inservire potest *Siliqua dulcis* frequenter comesta. Qui vero præservationis causa pulveribus terreis frequenter utuntur, ventriculo haud bene consulunt.

§. 12. In diæta bene vitantur acetaria & alia acida, acria, pinguia. Vinum acidius facile excitat sodam, mellita & saccharata sæpe augent malum; motus corporis v. g. equitatio vectio, nec non fumigatio tabaci statim post pastum in dispositis facillime inducit sodam.

Th. VIII.

§. 1. Dolor gravativus ventriculi est molef ventriculo percepta, ac si quoddam pondus in illo hæ quod premendo ventriculi fibras dictum dolorem causat commuuiter cum sensu frigoris est coniunctus.

§. 2. Hicce dolor percipitur tam jejuno ventriculo, c potissimum post ciborum ac potus assumtionem, tunc valde augetur & per aliquot horas durat, tandem vero ite mitescit, sed nunquam plane evanescit. Talem dolo notavit Præses in juvene, a nativitate pro potu ordinari quam fontanam crudam bibente, ciboſque crudiores ac riores comedente, unde successive ejusmodi dolor est i ctus, qui magnas creavit molestias & tantam ventriculi ditatem, ut etiam exterius imposita manu sentiri potue

§. 3. Causa hujus doloris nihil aliud videntur, q cruditates viscidæ & nimis frigidæ, quæ facile ex diæta dicta generantur, & omni fere mobilitate destitutæ grav sua premunt ac instar gravioris ponderis gravant ventr tunicas, ut inde tractu temporis sensus gravantis doloris niat, quod facile concipi potest, si dolores gravantes in partibus excitatos perpendimus. Zwingerus in theatr. N Pr. hoc de dolore scribit, quod producatur ab obstruct tubulorum, a viscosa terrestrique materia oriunda, quæ molem sui ponderis vicinas fibrillas nerveas plus minus vat. Qomodo cunque autem hic dolor ventriculi gravat concipiatur, semper certum manebit, illum a cruditatibus cidis, tenacibus & frigidis suam ducere originem.

§. 4. Primam vero pro generandis ejusmodi crudi bus occasionem subpeditant errores in diæta, quando vi cet ex frequenti ciborum crudorum, coctu difficilioru frigidorum comestioue ventriculi fermentum enervatu digestio destruitur, ut ex assumtis pituitosi humores pr cantur, qui successive magis tenaces redditi, glutinis i

nicis adhærent & conſequenter ſenſum doloris gravanti
iducunt. Multum quoque ſimul contribuit potus tenuis
aqueus, deficiensque motus corporis cum aliis diætæ erros
ous.

§. 5. Non quidem ſtatim minatur periculum, ſi tame-
itius durat, metuendum, ne ſucceſſive inducatur cachexian
liæ inde oriundæ adflictiones.

§. 6. Curatio bene peragetur, ſi dictæ cruditates viſci-
e probe inciduntur & adtenuantur atque ad meliorem eva-
ationem præparantur, quo facto ſufficiens evacuatio erit
ſtituenda, ac poſtea præcavendum, ne ſimiles cruditates de
vo generentur.

§. 7. Ad incidendas & fluxiles reddendas cruditates viſ-
as atque tenaces in ventriculo hærentes, inſerviunt *Pul-*
digeſtivus a D. Præſide in Coll. Pr. hoc in caſu commen-
us, qui conſtat ex rad. aron., tartar. vitriol. & ſalis abſinth.
tibus anaticis, cujus dimidia drachma cum gutta olei ca-
ph. M. & V. capiatur! ſimul autem iisdem diebus ante
poſt-medridianis horis aſſumatur *Eſſentia terræ fol. tartar.*
n ſpir. ſalis ammon. parata, vel *Elixir. propriet. rhabarbar.* cum
ivio nitri antimoniati extractum, vel *Eſſentia tartari ſolubi-*
ſolutione in aqua cinamomi confecta.

§. 8. Prædictis per aliquot dies præmiſſis, evacuatio per-
itur, quem in finem impendi poſſunt *Sal catharticum ama-*
i in decocto epithymi ſolutum, quod perbene operatur ac
liſſime quatuor auroris propinatur; vel *infuſum per epicra-*
purgans, ex plantis incidentibus, amaricantibus & purgan-
us concinnandum & per octo dies matutinis horis capien-
n. Iisdem vero diebus bene ſimul verſus noctem dictum
ir propr. rhabarb. exhibetur. Evacuandi fine etiam hic
ervit *Pulvis ſolutivus Timæi*, ſemel atque iterum pro neceſ-
e dandus.

§. 9. Tandem ad præcavendam viſcidarum cruditatum
am generationem opem ferent ſic dicta ſtomachica, quæ
 parti-

partibus suis subtilibus ac spirituosis liquorem gastrici
dunt activum tonumque ventriculi firmant, ut bon
stio inducatur, ex quibus tanquam præstantiora n
merentur *Pulvis Stomachicus* Timæi & Ludovici; *Ela*
rum stomachicum Baglivii; *Essentia scorbutica* Bontekoe
cis Winter., *caryophyllorum*, carlinæ Staricii, *volatilis ole*
lixir propriet. cum spiritu salis ammoniaci aromatico
ctum; *Sal volat. oleos.* cum spir. cochlear. comp. mistu
lixir vitæ Matth. cum confect. alkerm. & ol. cinam., c
tissima sunt ingredientia Aquæ istius, quam Helvetiu
divinam ad resuscitandum calorem, *Electuarium juni*
seu stomachale Paracelf., quæ omnia ita sunt comparata
perius indigitatum effectum præstare valeant.

§. 10. Externis etiam ventriculo subveniri potest
diis, quæ non inutiliter adhibentur. Præcipuam laude
retur *Sacculus ex zingibere* grosse contuso cum interpas
confectus, qui aqua Reg. Hung. consperfus per brevia
valla regioni ventriculi adplicetur ac removeatur. *Emp*
stomachale Crat. per noctem eidem regioni imponi pot

§. 11. Conveniens autem diæta simul est observan
in victu eligantur cibi facilis concoctionis, qui semper
ce aromatizandi; in potu cerevisia lupulata bonæ not
dice calefaciens, inter quas in his regionibus eminent
uicensis, Riddagshusiensis, Garlebiensis. Motus corpo
bulatione matutinis horis institutus sit frequens. Alv
vetur aperta. Tristes animi adflictiones fugiantur.

TH. IX.

§. 1. DOLOR VENTRICULI DISTENSIVUS, f
FLATIO VENTRICULI, est dolorifica istius extensio
tumescentia, ab externo tactu & post sumtos cibos not
aucta. Malum itaque præcipue hæret in ventriculo, si
iam satis percipitur ab illis, qui isto sunt adflicti.

§. 2. Signum Inflationis ventriculi est notabilis p
strii intumescentia, quæ ita extenditur, ut scrobiculu

ane elevatus adpareat, cum sensu doloris tensivi, & si ista gio digitis tangitur ac leniter premitur, doloris augmentum rcipitur, quoties etiam cibus vel potus assumitur, cujus idem exiguum adest desiderium, dolor ilico exacerbatur, stimenta quoque, quæ antea satis erant apta atque ampla, ui nequeunt ob incrementum doloris, nisi aperta vel mul-n ampliata gestentur; frequens adest conatus ad eructati-em, quæ tamen ægre aut plane non succedit, & quamvis m aliquando eructetur, parum tamen levaminis inde itur, sed potius omnia in præcordiis repleta cum anxie-percipiuntur; nullus quoque flatus per inferiora elimi-ir, etsi alvus sit aperta, quæ tamen plerumque segnior solet.

§. 3. Causa proxima est flatuum in ventriculo generatio, eo-lemque in illo ob utriusque orificii firmam constrictionem ceratio, qua ventriculus utpote pars membranacea ma-agisque extenditur & simul externæ partes adtolluntur, autem talis fibrarum nimia extensio vi quadam peragi-non aliter potest esse quam dolorifica, neque miran-, quod ab externa pressione aut vestimentorum constri-e; cibique ac potus ingestione dolor augeatur. Nimia fibrarum extensio pertinet ad solutam unitatem quam-sensibilem, ista autem gignit dolores, illosque eo magis, erna pressione aut interna ingestione tensio & unitatis o augetur.

§. 4. Causa materialis nihil est aliud quam humor cras-crassiores vapores seu flatus resolutus, si nunc orificia culi constringuntur, ut flatus excerni nequeant, tuni-ntriculi necessario successive magis magisque extendi de-quia humores viscidi in vapores resoluti majus expos-patium, ut ita epigastrica regio simul extendi & intume-lebeat. Ejusmodi autem humores in flatus resolutos usa materiali agnoscendos esse, ex curatione conclude-umus, si enim incidentia cum evacuantibus & carmi-

nati-

nativis debito ordine adhibentur, plerumque brevi pos gastrii detumescentia ac doloris tensivi mitigatio imo abolitio sentitur.

§. 5. Verum observatur quandoque in praxi, quc cet curatio dicto modo fuerit administrata, ista ventric epigastrii dolorifica inflatio constans permaneat, quale etiam in tympanite observatur, vbi abdomen tympani extensum manet, quamvis evacuantia & carminativa frequenter ac satis diu sint propinata, tunc autem, ca materialem non in ipsa ventriculi cavitate, sed potius i us fibris ac tubulis hærere, iudicari debet, si videlicet s ce extenduntur, & spasticam extensionem, nullis purg bus nullisque carminativis coërcibilem, servant.

§. 6. Per se quidem ventriculi inflatio parum pe minatur, si vero diutius durat ac ita comparata est, ut dicamentis prudenter administatis non cedat, metus es abeat, seu mutetur in veram tympanitem.

§. 7. In Curatione eadem observari potest meth quam in præced. Thes. §. 6. proposui, cui adhuc addi p quod eructatio & vaporum seu flatuum discussio sit promc da, unde tam præparantia quam evacuantia cum blandi mininativis utiliter exbibentur, ac postea stomachica & ca nativa in usum vocantur.

§. 8. Præparandi & evacuandi fine adhiberi possunt, Th. VIII. §. 7. & 8. sunt producta, additis vel simul ex tis blandis carminativis non nimis calidis.

§. 9. Ad eructationem & flatuum discussionem pec riter promovendam admodum proficua ac efficacia sunt

Aqua abrotan., chamom. cors. citr., carminat, temp Spiritus carminat. de tribus, salis ammon. anis., cochlear. cc nitri cum sextuplo spir. chamom. dulcis. volatilis oleos

Essentia chamom. Rom. comp. D. Præsidis, angelicæ c carlinæ Staric., carminativa B. Wedel., absinth. comp. I abrotani, anisi stellati.

Potio carminativa Sylv.

Vinum cum meliſſa, ſatureja, mentha, pimpinella, fla-
ed. citri & cardamomo medicatum.

§. 10. Ad praecavendam materiae flatulentae genera-
ionem inſerviunt partim jam dicta carminativa, partim ſto-
nachica Th. VIII. §. 9. enumerata, quibus addi poteſt ſpiritus
itrioli martis dulcificatus, vel ſpiritus ſalis volat. dulcis in
Collect. Leidenſ. deſcriptus.

§. 11. Externe quoque imponi poſſunt *Emplaſtrum ſto-
nach.* Crat. cum ol. deſt. chamom. malaxatum, *de baccis lau-
i, de cumino*; *Balſamum ſtomachale* Mynſ., Lentilii; *Linimen-
um diſcutiens* ex ol. cocto chamom. & aneth. cum ol. deſt.
brot., cumin., aniſ., abſinth., chamom; *Sacculus* ex herbis
seminibus carminativis in vino coquendus & calide adpli-
andus. *Epithema* ex ſpir. menth., chamom., vini camph.,
l. deſt. lauri & theriaca Andr.

§. 12. Si forſan dolorifica atque tenſiva ventriculi infla-
io conſtanter perſeveraret, licet curatio cum praedictis
atis exacte eſſet adminiſtrata, atque ſic judicari deberet, in-
ationem iſtam eſſe mere ſpasmodicam, tunc unica ſalus
uaerenda erit in antiſpasmodicis, ut fibræ nimis tenſæ blan-
e iterum relaxentur. Proderunt ergo in hoc caſu bezoard.
nartiale, cinnabaris, caſtoreum, arc. dupl., Liquor C. C.
uccin., ſpir. ſalis ammon. martialis. eſſent. caſtor. & ſimilia.

§. 13. Quando inflatio ventriculi ſymtomatice accedit
dfectioni hypochondriacæ aut hyſtericæ, ad illarum curam
ræcipue eſt reſpiciendum, dum mitigato primario morbo
ymtoma ſponte evaneſcere ſolet.

§. 14. Si inflatio non eſt conſtans ſed tantum poſt pa-
um exoritur & per unam vel alteram horam durat, bene
nterdum tollitur aſſumto uno vel altero cochleari elixirii
tri, aut ſpiritus chamomillæ Rom., qui in ejusmodi caſu
mnibus aliis præferendus, dum inflationes variis de cauſis
n utroque ſexu oriundas cito ac efficaciter diſcutit, quod
nultiplici experientia notavit D. Præſes. D §. 15.

§. 15. Diæta interim, quantum fieri poteſt, ſit exact
hæc enim eſt dimidia cura, imo ſine conveniente diæta i
ejusmodi morbis fruſtra communiter inpenduntur omni
Hic igitur iterum obſervandæ, quæ in Theſ. præc. dicta.

Th. X.

§. 1. Inflammatorivs Dolor ſeu dolor ventri
culi ab iſtius inflammatione productus, ac proinde licet ta
tum ſit ſymtoma inflammationis ventriculi, merito tamen h
loci adnecti poteſt, quoniam de potiſſimis ventriculi dolor
bus agere conſtitui. Eſt enim valde acutus dolor atque a
dor in ventriculo perceptus, ab inflammatione iſtius excit
tus: Non autem confundendus eſt cum cardialgia, a qu
differt propter conjunctam febrem acutam.

§. 2. Cauſa hujus doloris eſt inflammatio ventricu
ſeu ſtagnatio ac diffuſio ſanguinis per fibras ventriculi, a
obſtructione ſeu conſtrictione vaſorum ſanguineorum d
pendens, qua contingente, ſanguis ſtagnat in vaſis vel etia
extravaſatur & coagulatur, & dum continuo novus adflu
producitur in parte affecta extenſio, tumor, dolor & ardor

§. 3. Cognoſcitur autem inflammatio ventriculi ex d
cto dolore acuto cum vomituritione, anxietate præcordioru
& conjuncta febre continua atque ſiti inſigni, aliisque ſym
tomatibus febrilibus gravioribus, quibus ſæpe accedit ſi
gultus.

§. 4. Morbus hic recte vocatur peracutus & maxim
periculoſus, qui adflictis frequenter minatur interitum, n
mature ſubveniatur.

§. 5. Curatio recte inchoatur ac bene peragitur, ſi o
mnem laborem impendimus, ut ſtagnatio ſanguinis ac ind
producta inflammatio una cum dolore, quam cito & qua
bene fieri poteſt, reſolvendo tollatur, hac enim ſublata & d
lor & febris cum omnibus reliquis ſymtomatibus miteſcen

§.6.Du

§. 6. Dum itaque dico, sanguinis stagnationem in vasis
bris ventriculi factam esse resolvendam, merito quæritur, an
NAE SECTIO stagnationem sanguinis resolvere valeat? Venæ
tio communiter in omnibus inflammationibus tam inter-
quam externis a quamplurimis celebratissimis Practicis
mendatur, atque sic etiam in ventriculi inflammatione
ministratur. Celebrandam vero illam esse statim in pri-
morbi principio, docet Nenterus Cap. de Inflamm.
triculi sub methodo medendi, & in cautelis scribit, illam
conducere, nisi in primo principio celebretur. Si ita-
transacto morbi principio venæsectio non amplius con-
it, morbus tamen per sola medicamenta curari debet at-
potest, sequitur quod venæsectio ad curationem inflam-
ionis non sit necessaria. Sed esto ut primo statim prin-
o administretur venæsectio, quomodo illa tollere poterit
guinis stagnationem atque coagulationem? Dicunt qui-
, quod sanguinis missione istius adfluxus ad partem ad-
am dematur aut imminuatur; sit ita, quod sanguinis mo-
nonnihil imminuatur, interim tamen istius adfluxus ad
em adfectam non impeditur, vasa enim sanguinem ve-
ia ad dictam partem semper manent eadem, & sangui-
luxus per ista ad eandem semper continuatur, & nisi
inuaretur, brevi emoriretur, dum itaque sanguis lege
lationis perpetuo vehitur ad partem adfectam, licet et-
id parcius fiat, semper tamen cumulabitur & stagnatio
r fiet, guttæ enim a tergo adcedentes augent guttas.
erea, quamvis portio massæ sanguineæ per venæsectio-
dematur, nonne exigua ista portio paucarum horarum
o ex assumto potu restituitur, atque sic iterum copiosior
partem adfectam adfluxus? Quidquid autem demum
enæsectionis utilitate in curandis inflammationibus re-
ur ac objiciatur, nunquam tamen demonstrari & firmiter
ari poterit, sanguinis stagnationem per venæsectionem
resolvi, si igitur per istam stagnatio tolli nequit, temere

 im-

impenditur. Venæſectio itaque non eſt aptum remedi reſolvendum ſtagnantem atque coagulatum ſanguinem quoque ad tollendam inflammationem ventriculi nihil Inflammationes certe tam externæ quam internæ longe fe tutius atque certius absque venæſectione, ſolis reſolve internis ac externis perſanari poſſunt, quod optime Vulpinus in Hæmophobiæ Triumpho, quodque mul experientia compertum habet D. Præſes, qui methodum di inflammationes ſine venæſectione in Coll. Pract. exp quam iſtius auditores ſecuti feliciter curarunt pleuritid liasque tam internas quam externas inflammationes. deremus quæſo ſine præjudicio, per venæſectionem im vigorem ſanguinis, perpendamus ab imminuto ſangui gore omnium facillime exoriri ſtagnationes, ſanguine ſtagnantem eo citius tendere ad ſuppurationem, quæ motu ſanguinis vegeto ſervato, haud ita facile ſuccedit ritis enim, Hepatitis & reliquæ inflammationes, neglect næſectione absque ſuppuratione perſecte curari poſſu tempeſtive convenientia adhibentur remedia; admin autem venæſectione vix unquam ſine ſuppuratione fi tur, & ibi ſæpe diſpoſitio ad hecticam & phthſin relinq ſi vitam ſervant ægroti.

§. 7. In ſanguinis ſtagnantis & ad coagulationem nantis reſolutione unica atque vera inflammationis c eſt locata, hanc omnibus viribus ſuſcipere & peragere Medicum per remedia tam intus quam extus adhibenc

§. 8. Interne pro hac intentione inſerviunt *antin diaphoreticum* nitroſum, *mandib. vel oſſa capitis lucii piſcis tes apri, lapides cancrorum, ſanguis hirci, cinnabaris antimo dupl.*, *nitrum antimon.*, *camphora*, *pulvis antipleurit.* P *temperans* Nenter., *potio antipleuritica* Gockel., *emulſio card. mariæ*, *decoctum ſcabioſæ ac bellidis*, quæ ſi debite i miſcentur ac juſto tempore & ordine exhibentur, infl tio ventriculi & vehemens iſtius dolor ex hac inflamn

proveniens intra paucos dies optime resolvi atque tolli poterit: Lindanus commendat *decoctum hordei*, cujus libræ admiscet dimidiam unciam *nitri antimoniati*, ac de hoc mixto sæpius unum vel alterum cochlear ingeri jubet, quod etiam meo judicio non inefficax erit, si modo ex dictis resolventibus quædam debite interponantur. *Spiritus nitri dulcis* a nonnullis laudatur, sed observante D. Præside dolores & anxietates auxit. *Opiata* plane exulent, quia ad majorem humorum stagnationem, coagulationem, suppurationem & necrosin disponunt. Ettmullerus quidem in primo principio una vel altera vice adsumendam commendat mixturam diaphoreticam, quæ est nonnihil opiata, sed circumspecte id fieri debet, consideratis probe omnibus circumstantiis.

§. 9. Externe multum prodest *Spiritus vini camphoratus* & *crocatus* cum linteis calide regioni ventriculi adplicatus. Vel *Spir. salis ammon. aqua flor. sambuc.* dilutus, eodem modo adhibendus. *Sacculus ex plantis discutientibus cum croco & camphora* in aqua sambuci fervente calefactus frequentissime desuper imponatur.

§. 10. In diæta *cibi* vix admittuntur primis diebus, majorem enim creant molestiam, postea juscula hordeacea cum offulis sufficiunt. *Potus* sit decoctum rad. tarax. scorzon. & cardan. cum gelat. eboris. *Alvus* servetur aperta per clysteres emollientes ac parum nitratos, si quidem necessum videtur, si autem nimis lubrica evadit, abstineatur ab usu interno nitrosorum, quæ alias admodum bona. *Transpiratio* semper sit modica & æqualis & regimen nimis calidum vitetur.

Atque hæc sunt, quæ de potissimorum ventriculi dolorum causa & medela, quantum quidem in meis fuit viribus & rationi ac experientiæ conforme visum, pro specimine inaugurali consignare volui ac debui, quibus sic factis, dissertationis facio

F I N E M.

COROL-

COROLLARIA PRAESIDIS.

1.

VAriolæ non poſſunt neque debent adnumer hæreditariis morbis.

2.

Inoculatio variolarum itaque temere inſtituitur, d nec ratione demonſtrari nec experientia con mari poteſt, illam eſſe certum remedium, ac vertendam novam variolarum eruptionem.

3.

Docuit potius experientia, juvenem, cui anno 17 variolæ bene fuerunt inoculatæ ac exulcerat ſequenti anno eſſe correptum variolis, iisde que exſtinctum.

4.

Variolæ optime curari poſſunt ut plurimi in vita co ſerventur, ſi modo & morbi & ſymtomati tempeſtiva ac conveniens inſtituitur curatio, adæqvatum habetur regimen ægrotorum.

5.

Tot homines in Gallia variolis enecari, non quide illarum inexiſtenti malignitati, ſed potius inco venienti iſtarum tractationi eſſe adtribuendu nullus dubito.

